

ЛУБИЛЕЈ 20 ГОДИНА
УДРУЖЕЊА ТУРИЗМОЛОГА СРБИЈЕ

НАУЧНО-СТРУЧНИ СИМПОЗИЈУМ „ТУРИЗАМ КРОЗ САРАДЊУ“

ЗБОРНИК АПСТРАКАТА

03. ОКТОБАР 2025.

Земун, Београд

Географски институт
„Јован Цвијић“
СРПСКА АКАДЕМИЈА НАУКА И УМЕТНОСТИ

СРБИЈА
Зоживи!

ОД СЕК УЖИЦЕ
АКАДЕМИЈА СТРУКОВНИХ СТУДИЈА
ЗАПАДНА СРБИЈА

Уз подршку Министарства науке, технолошког развоја и иновација
Републике Србије

ИЗДАВАЧ/PUBLISHER

УДРУЖЕЊЕ ТУРИЗМОЛОГА СРБИЈЕ

Студентски трг 3/3, Београд, Република Србија

УРЕДНИЦИ/EDITORS

Др Александра Терзић, Географски институт „Јован Цвијић“ САНУ

Проф. др Сања Павловић, Универзитет у Београду – Географски факултет

Др Никола Тодоровић, Универзитет у Београду – Географски факултет

РЕЦЕНЗЕНТИ/REVIEWERS

Проф. др Невена Ђурчић, Природно-математички факултет, Универзитет у Новом Саду

Проф. др Марко Јоксимовић, Универзитет у Београду – Географски факултет

Проф. др Билјана Петровска, Факултет за туризам и пословну логику, Универзитет „Гоце Делчев“, Штип, Сев. Македонија

ТИРАЖ/CIRCULATION

50

ШТАМПА/PRINTED BY

ТИОГРАФИКПЛУС D.O.O.

ISBN: 978-86-908310-0-5

DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.17184065>

Научни скуп је финансиран средствима Министарства науке, технолошког развоја и иновација Републике Србије.

Овај Зборник је лиценциран под **Creative Commons Attribution 4.0 International (CC-BY 4.0)** лиценцом.

<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/deed.en>

ОРГАНИЗАЦИОНИ ОДБОР

Проф. др Сања Павловић, Универзитет у Београду – Географски факултет

Др Александра Терзић, Географски институт „Јован Цвијић” САНУ

Др Никола Тодоровић, Универзитет у Београду – Географски факултет

Проф. др Марија Белиј Радин, Универзитет у Београду – Географски факултет

Др Радомир Стојановић, Академија струковних студија Западна Србија

Проф. др Снежана Штетић, Међународна истраживачка академија наука и уметности

НАУЧНИ ОДБОР

Проф. др Сања Павловић, Универзитет у Београду – Географски факултет

Проф. др Невена Ђурчић, Природно-математички факултет, Универзитет у Новом Саду

Проф. др Снежана Милићевић, Факултет за хотелијерство и туризам у Врњачкој Бањи

Др Радмила Јовановић, Институт за економику пољопривреде

Др Олгица Миљковић, Туристичка организација Србије

Др Жељко Бјељац, Географски институт „Јован Цвијић” САНУ

Проф. др Добрица Јовичић, Универзитет у Београду – Географски факултет

Проф. др Марија Белиј Радин, Универзитет у Београду – Географски факултет

Др Ана Јовичић Вуковић, Висока пословна школа струковних студија Нови Сад

Др Александра Терзић, Географски институт „Јован Цвијић” САНУ

Проф. др Ђорђе Чомић, Природно-математички факултет, Универзитет у Новом Саду

Проф. др Љиљана Косар, Природно-математички факултет, Универзитет у Новом Саду

Др Јована Бранков, Географски институт „Јован Цвијић” САНУ

Др Слободанка Станков, Академија струковних студија Западна Србија

Проф. др Марко Јоксимовић, Универзитет у Београду – Географски факултет

Др Дуња Демировић Бајрами, Географски институт „Јован Цвијић” САНУ

Др Снежана Гагић Јараковић, Природно-математички факултет, Универзитет у Новом Саду

Др Стефан Денда, Географски институт „Јован Цвијић” САНУ

ПРЕДАВАЊА И ПРЕЗЕНТАЦИЈЕ

МОДЕЛИ САРАДЊЕ У ТУРИЗМУ	
Невена Ђурчић Кооперативне маркетиншке иницијативе у туризму: стратешки приступ	2
Радомир Стојановић ДМО као облик сарадње приватног и јавног сектора у управљању туристичким дестинацијама	3
Љиљана Косар Значај сарадње за квалитет услуге смештаја у туризму	5
Снежана Штетић Образовање у туризму: текући изазови и иновативно окружење	6
Наталија Минић Примена, мисија и визија концепта „Slow food” у Европским државама	8
МЕЋУНАРОДНА САРАДЊА У ТУРИЗМУ	
Ђорђе Чомић Утицај актуелних геополитичких промена на туризам	12
Билјана Петревска и Александра Терзић Међународна сарадња у истраживању и развоју туризма: компаративна студија руралних простора у Северној Македонији и региону Јужне и Источне Србије	14
Александра Терзић и Олгица Миљковић Путеви културе и ИПА фондови: Подстицање међународне сарадње кроз развој туризма	16
Никола Тодоровић и Добрица Јовичић Балтички модел сарадње у туризму	19
Наташа Симеуновић Бајић и Александра Терзић Иновативни урбани туризам: истраживање напуштеног наслеђа кроз локалне туристичке организације	21

demonstrates strong long-term resilience supported by digitalization, flexible market adaptation, and institutional frameworks. Crises lead to the redirection of tourist flows toward politically stable regions, while affected destinations can rebuild their position through strategies of rebranding, infrastructure recovery, and international cooperation. Understanding the interplay between geopolitics and tourism is therefore essential for designing sustainable development policies and ensuring long-term competitiveness in the global tourism market.

Keywords: geopolitics, tourism, crisis, security, international relations

МЕЂУНАРОДНА САРАДЊА У ИСТРАЖИВАЊУ И РАЗВОЈУ ТУРИЗМА: КОМПАРАТИВНА СТУДИЈА РУРАЛНИХ ПРОСТОРА У СЕВЕРНОЈ МАКЕДОНИЈИ И РЕГИОНУ ЈУЖНЕ И ИСТОЧНЕ СРБИЈЕ

Проф. Билјана Петревска⁷

Др Александра Терзић

ORCID 0000-0002-1238-4158

ORCID 0000-0002-0272-696X

Факултет за туризам и пословну
логику, Универзитет „Гоце
Делчев“, Штип, Сев. Македонија

Географски институт „Јован
Цвијић“ САНУ

Многобројна истраживања указују на значајну улогу туризма у стимулацији развоја руралне економије и подстицању ревитализације ретко насељених руралних средина, што доприноси да села постану атрактивна како за становање тако и за сезонске туристичке посете. Овај рад представља резултате пројекта „Туризам као перспектива за ретко насељене руралне просторе у Републици Северној Македонији (PCM) и региону Јужне и Источне Србије“ (JIS), реализованог у периоду 2018–2021. године кроз сарадњу Универзитета „Гоце Делчев“ из Штипа и Географског института „Јован Цвијић“, кроз програм међуакадемијске сарадње између Македонске и Српске академије наука и уметности. Пројекат је спроведен у пет фаза, почевши од кабинетског истраживања и иницијалне селекције узорка, према критеријумима демографских трендова (депопулација, миграција, сенилизација), гравитације ка

⁷ petrevska.biljana@yahoo.com

афирмисаним туристичким центрима, постојања ресурса за развој туризма, као и на основу ниског нивоа туристичке афирмације и валоризације. У наредној фази спроведено је укупно 18 теренских истраживања у 106 села обе земље, користећи акциони метод, где су путем директног дијалога са локалним становништвом прикупљени подаци о природним, антропогеним, комуникативно-рецептивним и етноамбијенталним мотивима села, као и о активностима и актерима укљученим у развој локалног туризма. У завршним фазама дефинисано је по пет потенцијалних туристичких дестинација у свакој од земаља, које обухватају 14 села у шест статистичких региона у Северној Македонији и 15 села у пет географско-туристичких региона на простору јужне и источне Србије.

Коначна анализа руралног капитала реализована је у форми студије која садржи препоруке за могуће туристичке активности, као допуну постојеће туристичке понуде урбаних центара или комплекса у окружењу ретко насељених руралних простора. Ова међународна пројектна сарадња омогућила је размену стручних и практичних искустава, са циљем да допринесе унапређењу развојних стратегија за руралне средине, нарочито у делу планског прилагођавања и функционалне пренамене руралног простора у циљу одрживог туризма, као и побољшању локалног, регионалног и националног економског развоја.

Кључне речи: међународна сарадња, туризам, рурални развој, туристички потенцијали, валоризација

INTERNATIONAL COOPERATION IN RESEARCH AND TOURISM DEVELOPMENT: COMPARATIVE STUDY OF RURAL AREAS IN NORTH MACEDONIA AND SOUTHEAST SERBIA REGION

Prof. Biljana Petrevska, Ph.D.

Aleksandra Terzić, Ph.D.

Tourism plays an important role in stimulating rural economies and revitalizing sparsely populated areas, making villages attractive both for permanent residence and seasonal visits. This paper presents the results of the project *“Tourism as a Perspective for Sparsely Populated Rural Areas in the Republic of North Macedonia and the Region of Southern and Eastern Serbia”* (2018–2021), conducted through cooperation between

the “Goce Delčev” University in Štip and the Geographical Institute “Jovan Cvijić.” The research included five phases, with field studies carried out in 106 villages of both countries, focusing on demographic trends, tourism resources, and community involvement in local development. As a result, five potential rural tourism destinations were identified in each country, encompassing 14 villages in North Macedonia and 15 villages in Serbia. The study provides recommendations for integrating rural tourism activities with existing urban and regional offers, aiming to support sustainable tourism, spatial adaptation, and broader socio-economic development.

Keywords: international cooperation, tourism, rural development, tourist potentials, valorisation

ПУТЕВИ КУЛТУРЕ И ИПА ФОНДОВИ: ПОДСТИЦАЊЕ МЕЃУНАРОДНЕ САРАДЊЕ КРОЗ РАЗВОЈ ТУРИЗМА

Др Александра Терзић⁸

Др Олгица Миљковић

ORCID 0000-0002-0272-696X

Туристичка

Географски институт „Јован Цвијић“ САНУ

организација Србије

Путеви културе представљају интегрисане тематизоване туристичке производе који имају потенцијал да повежу различите регионе, културне и природне вредности, различите нације и традиције. Такви производи не омогућавају само ефикаснију утилизацију и презентацију наслеђа, већ обезбеђују и дугорочнију одрживост ових вредности, како у културолошком тако и у туристичком контексту. Путеви културе служе и као специфичне платформе за повезивање не само материјалног наслеђа, већ и нематеријалне баштине која са њим у вези, чиме се доприноси стварању јединствених туристичких искустава. Уједно, представљају и мостове сарадње између различитих земаља и заједница, посебно када су у питању прекогранична подручја у којима културна разноликост представља основу регионалног развоја. Циљ овог рада је да представи улогу страних фондова, а пре свега програм прекограничне сарадње (INTERREG, IPA), као кључних финансијских механизма који

⁸ a.terzic@gi.sanu.ac.rs